

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

17 maart 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR STAATSHERVORMING EN ALGEMENE ZAKEN

Interpellatie van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de bevoegdheid voor het wijzigen van de taalwetgeving met betrekking tot de identiteitskaarten
Met redenen omklede motie

Commissie voor Staatshervorming en Algemene Zaken

Maandag 17 maart 1997

VOORZITTER : De heer Johan Sauwens

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.25 uur.*

Interpellatie van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de bevoegdheid voor het wijzigen van de taalwetgeving met betrekking tot de identiteitskaarten

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Vaerenbergh tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de bevoegdheid voor het wijzigen van de taalwetgeving met betrekking tot de identiteitskaarten.

De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb ooit het genoegen gehad om de federale minister van Binnenlandse Zaken, de heer Tobback, over deze kwestie te interpellieren in de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Aanleiding hiervoor was het feit dat oud-senator Vandezande de nietigverklaring had bekomen van een KB uitgevaardigd door de vroegere minister van Binnenlandse Zaken, de heer Nothomb. Minister Tobback vond het toen uit den boze om de wetgeving te veranderen alleen maar omdat iemand deze nietigverklaring had bekomen bij de Raad van State. Zijn opvolger verandert de wetgeving blijkbaar veel sneller, dit naar aanleiding van een tweede arrest van de Raad van State dat de overheid een boete oplegt indien men de bedoelde wetgeving niet verandert.

Wij zijn altijd van oordeel geweest dat alleen het Vlaams Parlement bevoegd was om de desbetreffende wetgeving te wijzigen en dat de Raad van State het betreffende arrest had uitgevaardigd omdat het ging over een KB, en omdat een KB de taalwet niet kan wijzigen. Het ware interessant dat de Vlaamse regering een decreet uitvaardigt met dezelfde inhoud als de federale wetgeving : daardoor zou men diegenen de pas afsnijden die zeggen dat het alleen om een taalprobleem gaat.

Het hoofdprobleem is niet of een identiteitskaart alleen vermeldingen mag bevatten in het Nederlands, maar wel wie er bevoegd is voor deze materie. Recent lazen we in de pers dat de Vlaamse regering in het zand moest bijten en zich zal beraden over haar verdere houding. De Raad van State zou toch de bevoegdheid aan de federale regering hebben toegewezen. Dit staat haaks op de overtuiging van veel Vlamingen die menen dat Vlaanderen bevoegd is om in administratieve aangelegenheden taalwetten uit te vaardigen en te wijzigen. Men beroept zich nu blijkbaar op een andere paragraaf van hetzelfde grondwetsartikel om te zeggen dat de federale wetgever terzake bevoegd blijft : de identiteitskaarten moeten in heel België gelden.

Welke maatregelen kan de Vlaamse regering nog nemen om de ons afgenomen bevoegdheden terug te krijgen ? De gemeenten reiken de identiteitskaarten uit. Wij zijn dan ook van oordeel dat het hier gaat over een bevoegdheid waarin het Vlaams Parlement kan legifereren.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, ik sluit me aan bij de heer Van Vaerenbergh. Er is bij de Raad van State duidelijk een verschil tussen de afdeling Wetgeving en de afdeling Administratie. Deze laatste zegt in haar arrest van 20 december '91 dat het uitreiken van een identiteits-

Van Hauthem

kaart een bestuursdaad van een plaatselijke dienst is. Op basis van artikel 129 van de Grondwet kan men daaruit afleiden dat de Vlaamse Gemeenschap terzake bevoegd is.

Uit een arrest dat niet de stad Leuven maar wel de federale overheid een dwangsom oplegde van 10.000 frank, heeft de federale minister afgeleid dat de federale wetgever bevoegd is. Mijnheer de minister-president, toen we u hierover ondervroegen in een plenaire vergadering, zei u dat we een ernstig bevoegdheidsprobleem hadden. De afdeling Wetgeving van de Raad van State heeft uiteindelijk de knoop doorgehakt, zowel met betrekking tot het ontwerp van de heer Vande Lanotte als met betrekking tot uw ontwerp. We waren dan ook verbaasd in uw persmededeling van 25 februari te lezen wel bevoegd te zijn. We vernamen dat een voorontwerp van decreet voor advies naar de Raad van State zou worden gestuurd, en dat de vermeldingen op de identiteitskaart in vier talen dienen te worden geformuleerd.

Mijnheer de minister-president, u hebt ons bij de mondelinge vragen een beetje bij de neus genomen door alleen te zeggen dat wij bevoegd zijn. U hebt er toen niet bij verteld die bevoegdheid te willen gebruiken om de identiteitskaarten in vier talen op te stellen in plaats van in één. Die viertaligheid is strijdig met de huidige taalwetgeving die voor Vlaanderen een bestuurlijke eentaligheid voorziet. Het is onbegrijpelijk dat precies u die altijd hamert op het correct naleven van de taalwetgeving, nu identiteitskaarten wil in vier talen. De federale regering heeft zich in nesten gewerkt en het is niet uw taak om ze daaruit te helpen door de bestuurlijke eentaligheid op de helling te zetten.

De pers suggereert bovendien dat u een akkoord zou hebben met de heer Vande Lanotte om alles in het Vlaams Parlement te regelen, dit op voorwaarde dat de viertaligheid behouden blijft. Wat is uw standpunt hieromtrent? Zult u na het beëindigen van de werkzaamheden in het federale parlement naar het Arbitragehof stappen?

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Voorzitter, collega's, laat me even de dingen op een rijtje zetten wat de huidige regeling betreft met betrekking tot het taalgebruik op de identiteitskaarten. Het KB van 29 juli 1985 legt de vorm, de inhoud, de geldigheidsduur en de modaliteiten vast in ver-

band met aanmaak, afgifte en gebruik van de identiteitskaarten. Artikel 4 paragraaf 1 bepaalt dat de vermeldingen worden aangebracht in het Nederlands, wanneer de gemeente die de kaarten uitreikt gelegen is in het Nederlands taalgebied zoals dat bepaald is in artikel 3 paragraaf 1 van de gecoördineerde wetten op het taalgebruik in bestuurszaken. Paragraaf 3 vermeldt dat de titels van de rubrieken aan de voorzijde van de kaart, wat de naam van de staat en het woord identiteitskaart betreft, gedrukt zijn in de taal waarin de kaart is gesteld bij de uitreiking, gevolgd door de twee andere nationale talen én het Engels. De andere rubrieken worden opgesteld in de taal waarin de kaart is gesteld bij de uitreiking én in het Engels.

Wat de rechtspraak van de Raad van State betreft, wordt in het arrest 38.376 van 20 december 1991 gesteld dat identiteitskaarten die in vier talen afgeleverd worden in de taalhomogene gemeenten, overeenkomstig artikel 4 paragraaf 3 van het KB, strijdig zijn met artikel 14 paragraaf 1 van de gecoördineerde wetten op het taalgebruik in bestuurszaken, en bijgevolg nietig. De Raad van State stelde vast dat artikel 14 paragraaf 1 van de bestuurstaalwet van toepassing was, waardoor de plaatselijke diensten in het Nederlandse taalgebied verplicht zijn om getuigschriften en verklaringen die aan particulieren worden uitgereikt, in het Nederlands op te stellen. Het arrest van 6 november '96 legde de Belgische staat een dwangsom op voor het niet-naleven van haar wettelijke verplichtingen.

De essentie van de hele zaak is natuurlijk te weten wie bevoegd is. Het gaat immers over afspraken die verregaande gevolgen kunnen hebben. De federale regering had een voorontwerp van wet voorbereid om het taalgebruik voor de identiteitskaarten te regelen voor het volledige grondgebied, hoewel de gemeenschappen volgens grondwetsartikel 129 ieder in hun eigen taalgebied bevoegd zijn om het taalgebruik in bestuurszaken te regelen. Met uitzondering van de gemeenten met een bijzonder taalstatuut. Wettelijk bestaat daarover geen betwisting. Ik heb dan ook op 30 januari van dit jaar de federale regering over het voorontwerp van wet aangeschreven met het verzoek de grondwettelijke gemeenschapsbevoegdheid inzake taalgebruik volledig te respecteren. Ik heb tevens gesuggereerd om in deze aangelegenheid een samenwerkingsakkoord te sluiten tussen de federale staat en de gemeenschappen. De federale regering is op dit voorstel niet ingegaan en beroept zich op grondwetsartikel 129 paragraaf 2, dat de regeling van het taalgebruik federaal houdt voor diensten waarvan

Van den Brande

de werkkring verder reikt dan het taalgebied waarin ze gevestigd zijn.

De Franstalige kamer van de afdeling Wetgeving van de Raad van State heeft zich bij deze interpretatie aangesloten. De federale regering heeft het ontwerp van wet bij de Senaat ingediend, waar het nog niet werd besproken. De kernvraag is dus of de federale wetgever terzake bevoegd is, non obstante het advies van de afdeling Wetgeving. Is de identiteitskaart een formulier van een centraal bestuur of van een plaatselijk bestuur? Deze inhoudelijke vraag zou richtinggevend moeten zijn om te weten wie bevoegd is.

De interpretatie dat het gaat om een federale bevoegdheid, is ongetwijfeld strijdig met de vroegere rechtspraak van de Raad van State, alsook strijdig met adviezen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. Het gaat hier om een ernstig en principieel bevoegdheidsprobleem: het risico is reëel dat de gemeenschapsbevoegdheid voor de regeling van het taalgebruik voor bestuursaangelegenheden binnen het homogene taalgebied wordt uitgehold. Het is ook niet denkbeeldig dat voor aangelegenheden die een homogeen taalgebied overstijgen, men geen rekening meer zal houden met het lokale bestuur of lokale dienst.

Op basis van deze redenering heeft de Vlaamse regering, uitgaande van de algemene gemeenschapsbevoegdheid inzake taalregeling voor bestuurszaken, een voorontwerp van decreet tot regeling van het taalgebruik voor identiteitskaarten voor hoogdringend advies voorgelegd aan de Raad van State.

De Raad van State heeft op 12 maart in verenigde kamers het vroeger advies van de Franstalige kamer van de afdeling Wetgeving bevestigd en dus geopteerd voor de federale bevoegdheid. Ondanks het feit dat ik hierop heb aangedrongen bij de auditeur, ben ik nog niet in het bezit gesteld van de tekst van dit advies. Uiteraard zal ik de argumentatie en het advies inzake de bevoegdheidsaspecten nader ontleden, evenals de weerslag hiervan op andere regelingen inzake taalgebruik. Ik wacht de ontvangst van het advies af, maar de discussie over het bevoegdheidsaspect is zeker nog niet afgerond. Na onderzoek van het advies kan het bevoegdheidsprobleem worden voorgelegd aan het Overlegcomité. In laatste instantie moet het Arbitragehof over de bevoegdheid oordelen. Dit is en blijft mijn mening, zoals ik dat ook in het Vlaams Parle-

ment heb gezegd. Ik wil echter nog niet vooruitlopen op de feiten.

Wat betreft het gebruik van verschillende talen, staat in het voorontwerp van decreet, zoals in het federale ontwerp, dat op een identiteitskaart de staat, evenals de vermelding dat het gaat om een identiteitskaart in vier talen moet worden vermeld. Andere opschriften zijn in het Nederlands en het Engels. Deze beperkte uitzondering op de regel van de eentaligheid voor bestuursdocumenten, is verantwoord door het internationaal karakter van het stuk. De identiteitskaart dient vooral om zich te identificeren ten opzichte van overheidsinstanties. Deze documenten worden echter ook steeds meer in het buitenland gebruikt en het is belangrijk dat buitenlanders kunnen uitmaken dat het om een identiteitskaart gaat, uitgereikt in België.

Mijnheer Van Hautthem, uw principieel bezwaar is niet in tegenspraak met mijn antwoord. Het is essentieel om te weten wie bevoegd is voor de identiteitskaarten. Ook in Nederland en Duitsland gebruikt men voor de identiteitskaarten echter een beperkte meertaligheid. Het Comité van Ministers van de Raad van Europa beveelt aan om de titels van de rubrieken te stellen in één van de officiële talen van de staat die de kaart aflevert en in minstens één van de officiële talen van de Raad van Europa. Als we bevoegd zijn om de identiteitskaarten uit te geven, zijn er heel wat argumenten vóór anderstalige verwijzingen op identiteitskaarten.

Samenvattend kan ik zeggen dat we eerst moeten weten of we al dan niet bevoegd zijn. Vervolgens moeten we nagaan wat we doen met het arrest. Deze consequente houding neem ik aan.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik dank de minister-president voor zijn antwoord. Het is inderdaad belangrijk om te weten wie bevoegd is om terzake wetgevend op te treden. Mijnheer de minister-president, ik herinner u aan de woorden van de heer Suykerbuyk : als we hier in het zand bijten, dan openen we de doos van Pandora voor een heleboel andere interpretaties op verschillende andere vlakken.

Minister-president Luc Van den Brande : Het dossier is inderdaad belangrijk op zich, maar het heeft inderdaad ook een grote precedentswaarde.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Ik ben blij dat de minister-president bereid is om eventueel naar

Van Vaerenbergh

het Overlegcomité en het Arbitragehof te gaan. Het Vlaams Parlement mag zich niet op zijn kop laten zitten. Ik zal een met redenen omklede motie indienen, zodat de belangstelling voor deze materie niet verloren gaat. We zullen dan ondertussen ook beschikken over een kopij van het advies van de Raad van State.

Van zodra we dit advies kennen, kunnen we de motie aanpassen of amenderen, en ze in de gewenste richting bijsturen.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de minister-president, de discussie over de meertaligheid is verschoven van het inhoudelijke naar het bevoegdheidsvlak. Verschillenden hebben geprotesteerd tegen de viertaligheid van de identiteitskaart en ze voelden zich gesteund door de Raad van State, niet omdat de federale overheid bevoegd zou zijn, maar wel omdat het om een viertalig document ging.

Met betrekking tot de bevoegdheid zegt u de tekst van het advies nog te moeten analyseren, maar u beklemtoont dat de discussie nog niet is afgerond. Verschillende mogelijkheden staan open. U kunt het ontwerp van de federale regering laten goedkeuren en achteraf naar het Arbitragehof trekken. Na enkele jaren hebben we dan een uitspraak, waarvan we nu nog niet kunnen weten wat die zal inhouden. Op basis van vroegere uitspraken van het Arbitragehof koester ik echter enig wantrouwen op dat gebied. Een andere mogelijkheid is om

door te gaan met uw ontwerp van decreet : de tegenpartij moet dan maar naar het Arbitragehof gaan. Het gaat immers maar om een niet-bindend advies. Dit decreet kan dus eventueel worden goedgekeurd, natuurlijk wel niet met onze goedkeuring. Op deze manier moet u de zaken niet op zijn beloop laten en afwachten wat er in het federale parlement gebeurt.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Van Vaerenbergh werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 15.30 uur.*
